

Qlobal nüfuzlu LİDER

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Çin Xalq Respublikasında səfərdədir. Dövlətimizin başcısı Tiencin şəhərində keçirilən Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatının (ŞƏT plyus) Zirvə toplantısında, həmçinin Çinin xarici hərbi müdaxilə və faşizm üzərində qələbəsinin 80 illiyinə həsr olunmuş yubiley mərasimində ölkəmizin Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyeva ilə birgə iştirak edir. Bu səfər Çin Xalq Respublikası ilə əlaqələrin inkişafına yeni təkan verərək strateji tərəfdaşlıq münasibətlərini bundan sonra da gücləndirəcək, ölkələr arasındakı qarşılıqlı fəaliyyət ikitərəfli gündəliyin bütün spektri üzrə daha da möhkəmləndiriləcək. Bu baxımdan "ŞƏT plyus" formatında keçirilən Zirvə toplantısı xüsusi aktuallıq kəsb edir.

Əvvəlcə bir məqamı nəzərə çatdırraq ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Pekində keçiriləcək Qələbə paradına dəvət alması və bu təntənəli tədbirdə iştirakı üçün Çin Xalq Respublikasına səfəri Azərbaycan və Çin arasında münasibətlərin ən yüksək səviyyədə olmasının və ölkə rəhbərimizin beynəlxalq nüfuzunun daha bir göstəricisidir. Parad sentyabrın 3-də təşkil olunacaq, tədbirdə ümumilikdə 20-dən çox xarici ölkə lideri iştirak edəcək.

Pekinin möhtəşəm Tyananmen meydanı bu baxımdan böyük bir tarixə şahidlik edəcək. Burada keçiriləcək Qələbə paradı Çin xalqının işğalçılara qarşı apardığı müqavimət müharibəsinin və bütövlükdə İkinci Dünya müharibəsində əldə edilən tarixi zəfərin 80 illiyinə həsr olunur. Tədbirdə nəhəng hərbi yürüş, müasir silah və texnikaların nümayişi, rəsmi mərasimlər dünyanın diqqətini Çinə yönəldəcək. Bu parad təkcə yubiley xarakteri daşıyır, həm də beynəlxalq siyasi münasibətlər müstəvisində mühüm siqnal hesab olunur.

3

Ankara ATƏT-in Minsk qrupunun buraxılması qərarını alqışlayır

Türkiyə çərşənbə axşamı, sentyabrın 2-də Avropada Təhlükəsizlik və Əməkdaşlıq Təşkilatının (ATƏT) Ermənistan ilə Azərbaycan arasında Qarabağ bölgəsi ilə bağlı münasibətlərdə vasitəçilik etmək üçün otuz il əvvəl yaradılmış Minsk qrupunu ləğv etmək qərarını alqışlayıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Türkiyə XİN-in bu-nunla bağlı verdiyi bəyanatda deyilir: "Biz ATƏT Nazirlər Şurasının 2025-ci il sentyabrın 1-də Minsk qrupu və ona bağlı strukturların ləğvi ilə bağlı qəbul etdiyi qərarı alqışlayırıq. İki ölkənin birgə söyləri nəticəsində mümkün olan bu tarixi qərar Azərbaycan ilə Ermənistan arasında sülh prosesində mühüm mərhələlərdən birini təşkil edir".

Minsk qrupu 1992-ci ildə Qarabağ münaqişəsinin sülh yolu ilə həllini asanlaşdırmaq üçün

yaradılıb və Rusiya, ABŞ və Fransa'nın həmsədr kimi fəaliyyət göstərməsinə baxmayaraq, uzunmüddətli nizamlanma əldə edə bilməyib. Azərbaycan uzun müddətdir ki, Ermənistanla rəsmi sülh razılaşmasına doğru irəliləyiş üçün ilkin şərt kimi qrupun buraxılmasını tələb edirdi.

Qrupun ləğvi ilə bağlı qərar avqustun 8-də ABŞ Prezidenti Donald Trampın evsahibliyi ilə Ağ Evdə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevlə Ermənistanın Baş naziri Nikol Paşinyan arasında danışılardan sonra verilib. Daha sonra hər iki ölkənin xarici işlər nazirləri qrupun ləğvi ilə bağlı ATƏT-ə birgə sorğu təqdim ediblər.

Bəyanatın sonunda deyilir: "Türkiyə münaqişədə Azərbaycanı daim dəstəkləyib və bu qərarı Cənubi Qafqazda davamlı sülhün yaranması istiqamətində atılan addım kimi qiymətləndirir".

Heydər Əliyev missiyasının Naxçıvan mərhələsi

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin Naxçıvan Muxtar Respublikasındakı siyasi fəaliyyətinin növbəti mərhələsi xalqın təkidli istəyi ilə 1991-ci il sentyabrın 3-də muxtar respublika Ali Məclisinin Sədri seçilməsindən sonrakı dövrü əhatə edir. Bu həmin vaxtlar idi ki, Ermənistan Azərbaycan ərazilərinin işğalı ilə bağlı planlarını genişləndirirdi. Həmin dövrdə respublikamızın bütün sərhədyanı yaşayış məntəqələrinə ermənilər tərəfindən edilən silahlı hücumlar güclənirdi. Blokadada olması səbəbindən Naxçıvanda vəziyyət daha gərgin idi.

Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisinin 3 sentyabr 1991-ci il tarixdə öz işinə başlayan sessiyasının iclasları bir neçə gün davam etdi, ölkə səviyyəsində və region üçün əhəmiyyətli olan məsələlər geniş müzakirə edilərək müvafiq qərarlar qəbul olundu. Xüsusilə qeyd edilməlidir ki, sessiya Azərbaycan Respublikası Prezidenti seçkilərinin keçirilməsi, Azərbaycan Kommunist Partiyasının fəaliyyətini davam etdirib-etdirməməsi kimi məsələləri müzakirə edib, ortaya mövqe qoymalı idi. Bütün bunları müzakirə edən Naxçıvan Ali Məclisinin sessiyası prezident seçkilərinin Naxçıvan MR ərazisində keçirilməsinin dayandırılmasına dair qərar qəbul etdi. Bundan başqa, sessiyada "Azərbaycan Kommunist Partiyasının və onun strukturlarının fəaliyyətinə münasibət haqqında" məsələ müzakirə edildi və Azərbaycan Ali Sovetindən respublikada Sovet İttifaqı Kommunist Partiyasının, Siyasi Büronun və Mərkəzi Komitənin fəaliyyətinin dayandırılması xahiş olundu. Çünki bu qurumlar dağılmışdırlar və faktiki olaraq fəaliyyət imkanlarını keçmişdə qoymuşdular.

5

Prezident İlham Əliyev Çinə işgüzar səfəri ilə bağlı paylaşım edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev rəsmi sosial şəbəkə səhifələrində Çinə işgüzar səfəri ilə bağlı video paylaşıb.

Hindistanın "veto" oyunu...

Azərbaycanın ŞƏT-in əsas üzvlərindən biri olması bu ölkəni nədən narahat edir?

Azərbaycanın İkinci Qarabağ müharibəsindəki şanlı qələbəsinə həzm edə bilməyən qüvvələrdən biri olan Hindistanın açıq-aşkar qərəzidir. Bu ölkə Azərbaycanla Pakistanın əlaqələrinin strateji tərəfdaşlıq səviyyəsinə yüksəlməsindən çox narahatdır. Məhz bu səbəbdən də Azərbaycanın istənilən uğuruna qarşı çıxır və ölkəmizin müvəffəqiyyət qazanmaması üçün əlindən gələni edir. Həm də qisasçılıq hissi ilə Ermənistanı silahlandırır.

Diqqət etsək görərik ki, Ermənistan 2022-2024-cü illərdə idxal etdiyi silahların bir hissəsini Hindistandan alıb. Hindistan Müdafiə Nazirliyinin məlumatına görə, İrəvan son illər Yeni Dəhlidən silah və texnika almaq üçün 600 milyon dollar xərcləyib.

Hindistan ələ əvvəlcədən Cənubi Qafqazda gərginliyin artmasında maraqlı olub. İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra isə regionda sülh və sabitlik

üçün söylər göstərilə də, bəzi ölkələrin atdığı addımlar vəziyyəti daha da gərginləşdirib. Bu ölkələrdən biri də Hindistan olub.

Son dövrlərdə Ermənistandakı revansist qüvvələrə Hindistan istehsalı olan silahların satılması barədə məlumatlar bir neçə dəfə mediada yer alıb. Bu silah ticarəti regionda yeni silahlanma yarışına və hərbi balansın pozulmasına səbəb ola bilər.

Qeyd edək ki, Azərbaycan İkinci Qarabağ müharibəsində təkcə 30 ildən bəri işğalda qalan ərazilərini azad etmədi, həm də Ermənistanın hərbi potensialına çox ağır zərbə vurdu. Müharibədə biabırçı məğlubiyyətdən sonra isə rəsmi İrəvan hərbi gücünün bərpası qayğısına qalmağa başladı və bu istiqamətdə bir sıra ölkələrlə əməkdaşlıq qurdu.

12

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Çinə işgüzar səfəri

Prezident İlham Əliyev Tiencin şəhərində "Powerchina group" şirkətlər qrupunun icraçı vitse-prezidenti ilə görüşüb

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 2-də Çinin Tiencin şəhərində "Powerchina group" şirkətlər qrupunun icraçı vitse-prezidenti Xi Yunfen ilə görüşüb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, görüşdə şirkətin ölkəmizdə uğurla fəaliyyət göstərdiyi qeyd olunub. "Yaşıl enerji", ətraf mühitin mühafizəsi, su resurslarının idarə olunması, çirkab suların təmizlənməsi, elektroenergetika və "yaşıl hidrogen" layihələri, tikinti, avadanlıq istehsalı sahələrində

əməkdaşlıq məsələləri müzakirə edilib. Eyni zamanda Günəş və külək-elektrik stansiyalarının inşası, "ağıllı enerji sistemləri"nin integrasiyası və yerli mütəxəssislərin hazırlanması üzrə əməkdaşlıqla bağlı perspektivlərə dair fikir mübadiləsi aparılıb.

Prezident İlham Əliyev Tiencin şəhərində "China National Chemical Engineering" şirkətinin sədri ilə görüşüb

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 2-də Çinin Tiencin şəhərində "China National Chemical Engineering" (CNCEC) şirkətinin sədri Mo Dinqqi ilə görüşüb.

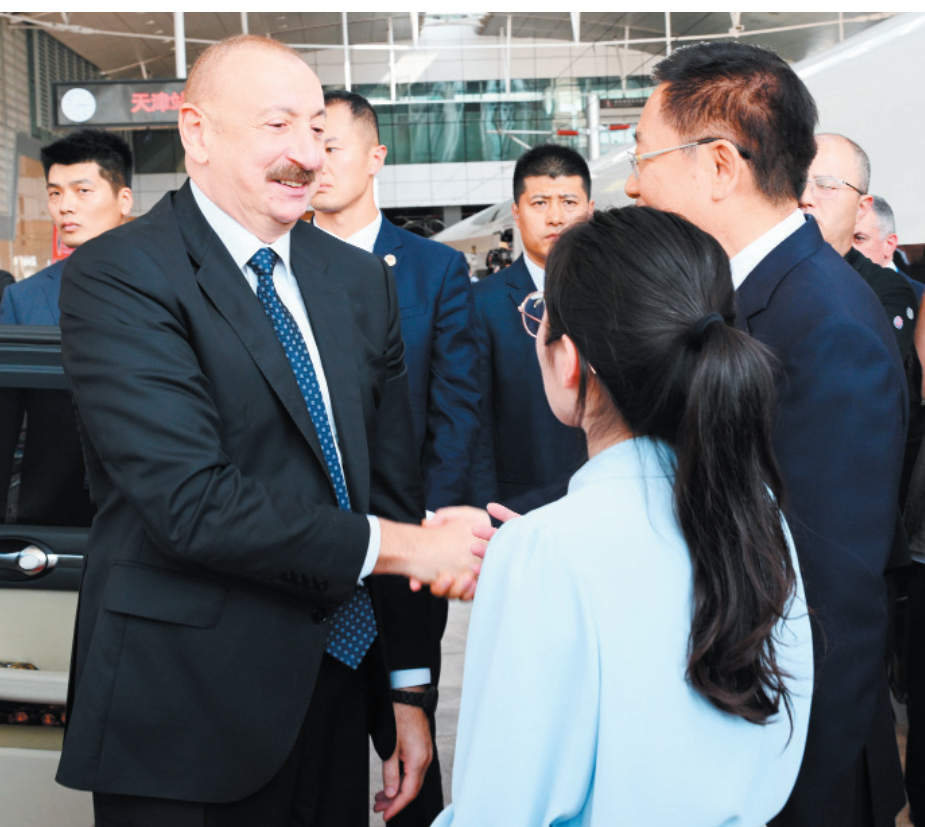
AZƏRTAC xəbər verir ki, söhbət zamanı Azərbaycanla şirkət arasında neft-

kimya sənayesi, neft emalı fəaliyyəti və neft-kimya məhsullarının istehsalı sahələrində əməkdaşlıqla bağlı fikir mübadiləsi aparıldı.

"China National Chemical Engineering" şirkətinin sədri Azərbaycanda öl-verişli investisiya mühitinin olduğunu qeyd etdi.

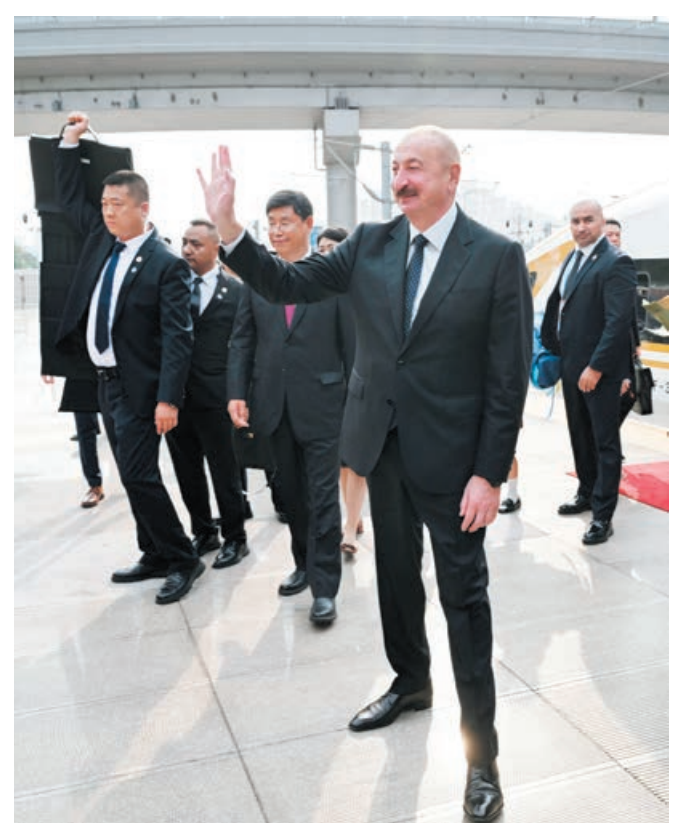
Sonda Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Şirkəti (SOCAR) ilə Çinin Milli Kimya Mühəndisliyi və Tikinti Korporasiyası "Seven LTD" arasında imzalanmış Çorçiva Sazişinin dövlətimizin başçısının və şirkətin sədrinin iştirakı ilə mübadiləsi oldu. Sənd Azərbaycanla və üçüncü ölkələrdə birgə layihələrin icrasını nəzərdə tutur.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Çinin Tiencin şəhərindən qatarla paytaxt Pekinə gedib

Sentyabrın 2-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Çinin Tiencin şəhərindən qatarla paytaxt Pekinə gediblər.

AZƏRTAC xəbər verir ki, dövlətimizin başçısı və birinci xanım Pekində yapon iş-ğalına qarşı Çin xalq müqaviməti və İkinci Dünya müharibəsində qazanılmış Qələbənin 80-ci ildönümünə həsr olunmuş tədbirlərdə iştirak edəcəklər.

Azərbaycan-Vyetnam əlaqələri xoş ənənələrə əsaslanır

Vyetnam Sosialist Respublikasının Prezidenti zati-aliləri cənab Lionq Kionqa

Hörmətli cənab Prezident!
Vyetnam Sosialist Respublikasının müstəqilliyinin 80-ci ildönümü münasibətilə Sizi və Sizin simanızda dost Vyetnam xalqını öz adından və Azərbaycan xalqı adından ürəkdən təbrik edir və ən xoş arzularımı çatdırıram.

Böyük inkişaf yolu keçmiş Vyetnam bu gün bütün sahələrdə sanballı nailiyyətlər əldə etmiş və uğurlara imza atmışdır.

Xoş ənənələrə əsaslanan Azərbaycan-Vyetnam əlaqələrinin inkişaf səviyyəsi məmnunluq doğurur. May ayında Vyetnam Kommunist Partiyasının Mərkəzi Komitəsinin Baş katibi cənab To Lamin Azərbaycana dövlət səfəri ikitərəfli əlaqələrimizin inkişafı baxımından xüsusi əhəmiyyət da-

sıyır. Səfər çərçivəsində bir sıra istiqamətlər üzrə imzalanmış sənədlər, xüsusilə də "Azərbaycan Respublikası ilə Vyetnam Sosialist Respublikası arasında Strateji Tərəfdaşlığın qurulması haqqında Birgə Bəyanat" Azərbaycan-Vyetnam əlaqələrini daha yüksək pilləyə qaldırdı.

Hazırda ölkələrimiz arasında iqtisadiyyat, ticarət, mədəniyyət, təhsil, energetika, nəqliyyat və digər sahələr üzrə böyük əməkdaşlıq potensialı mövcuddur. Beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində qarşılıqlı etimad və dəstəyə əsaslanan səmərəli əməkdaşlığımızı xüsusi qeyd etmək istədim. Biz sağlam təməllər üzərində qurulmuş dövlətlərarası əlaqələrimizi bundan sonra da inkişaf etdirmək özündə tutur.

Əminəm ki, dost xalqlarımızın mənafelərinə uyğun olaraq Azərbaycan ilə Vyetnam arasında əlaqələrin möhkəmləndirilməsi, ikitərəfli və çoxtərəfli əməkdaşlığımızın daha da genişləndirilməsi istiqamətində birgə səylərimizi bundan sonra da uğurla davam etdirəcəyik.

Bu əlamətdar gündə Sizə möhkəm cansağlığı, xoşbəxtlik, işlərinizdə müvəffəqiyyətlər, dost Vyetnam xalqına daim əmin-amanlıq və rifah diləyirəm.

Hörmətlə,

İlham ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 25 avqust 2025-ci il

"Azərbaycan Respublikasının dövlət sərhədindən buraxılış məntəqələrinin sayı və yerləşdiyi ərazilərin siyahısı"nın və "Azərbaycan Respublikasının dövlət sərhədindən buraxılış məntəqələrində işin təşkili və əlaqələndirilməsi Qaydaları"nın təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2021-ci il 10 sentyabr tarixli 256 nömrəli Qərarında dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı

№ 244

Bakı şəhəri, 1 sentyabr 2025-ci il

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 119-cu maddəsinin səkkizinci abzasını rəhbər tutaraq, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **qərara alır**:

"Azərbaycan Respublikasının dövlət sərhədindən buraxılış məntəqələrinin sayı və yerləşdiyi ərazilərin siyahısı"nın və "Azərbaycan Respublikasının dövlət sərhədindən buraxılış məntəqələrində işin təşkili və əlaqələndirilməsi Qaydaları"nın təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2021-ci il 10 sentyabr tarixli 256 nömrəli Qərarında (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2021, № 9, maddə 1056 (Cild I); 2024, № 3, maddə 337, № 10, maddə 1161) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1. 3-cü hissə aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"3. Bu Qərarla dəyişiklik Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 6 oktyabr tarixli 2328 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "İcra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının layihələrinin hazırlanması, razılaşdırılması, qəbul edilməsi və dərc edilməsi qaydası haqqında Əsasnamə"nin 3.5-ci bəndinə uyğun edilməlidir."

2. Həmin Qərarla təsdiq edilmiş 1 nömrəli əlavə - "Azərbaycan Respublikasının dövlət sərhədindən buraxılış məntəqələrinin sayı və yerləşdiyi ərazilərin siyahısı"na aşağıdakı məzmununda 17-4-cü hissə əlavə edilsin:

"17-4. Laçın Beynəlxalq Hava Limanında dövlət sərhədindən buraxılış məntəqəsi (Laçın rayonu, Qorçu kəndi)."

Əli ƏSƏDOV,
Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Azərbaycanın xarici siyasətinin uğurları

Qlobal nüfuzlu LİDER

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev müstəqil xarici siyasət kursunu ölkəmizin və xalqımızın milli maraqlarına uyğun şəkildə həyata keçirir. Döyüşən dünyanın geosiyasi realitətlərinə əsasən təşəbbüskar davranışları ilə ölkəsinə daxili siyasətdə olduğu kimi, diplomatiyada da nailiyyətlər qazandırır. Bu siyasətin başlıca məzmunu Azərbaycanın milli dövlətçilik mənafeələrinin qorunması, beynəlxalq aləmdə zəngin potensiala malik ölkə kimi nüfuz qazanmasıdır. Artıq müstəqil xarici siyasət milli ideologiyamızın mühüm prioritetidir və ölkəmiz aparılan islahatlarda bu prioriteti daim davam etdirir.

Dövlətimizin son onilliklərdə qazandığı ən böyük nailiyyətlərdən biri dünyanın əksər aparıcı dövlətləri ilə münasibətlərin möhkəmləndirilməsi, qlobal səviyyədə mühüm faydalar yaradan strateji layihələrin uğurla həyata keçirilməsidir. Bu gün iqtisadi gücünə, qlobal proseslərə təsir imkanlarına görə dünyanın əsas mərkəzlərindən biri olan Çin Xalq Respublikası ilə ölkəmizin münasibətləri getdikcə inkişaf edən əlaqələrין parlaq təəcəssümünə çevrilmişdir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Çin Xalq Respublikasında səfərdədir. Dövlətimizin başçısı Tiencin şəhərində keçirilən Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatının (ŞƏT plus) Zirvə toplantısında, həmçinin Çinin xarici hərbi müdaxilə və faşizm üzərində qələbəsinin 80 illiyinə həsr olunmuş yubiley mərasimində ölkəmizin Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevə və ilə birgə iştirak edir. Bu səfər Çin Xalq Respublikası ilə əlaqələrin inkişafına yeni təkan verərək strateji tərəfdaşlıq münasibətlərini bundan sonra da gücləndirəcək, ölkələr arasındakı qarşılıqlı fəaliyyət ikitərəfli gündəliyin bütün spektri üzrə daha da möhkəmləndiriləcək. Bu baxımdan "ŞƏT plus" formatında keçirilən Zirvə toplantısı xüsusən aktuallıq kəşb edir.

Azərbaycanın beynəlxalq nüfuzunun daha bir göstəricisi

Əvvəlcə bir məqamı nəzərə çatdırmaq ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Pekində keçiriləcək Qələbə paradına dəvət alması və bu təntənəli tədbirdə iştirakı üçün Çin Xalq Respublikasına səfəri Azərbaycan və Çin arasında münasibətlərin ən yüksək səviyyədə olmasının və ölkə rəhbərimizin beynəlxalq nüfuzunun daha bir göstəricisidir. Parad sentyabrın 3-də təşkil olunacaq, tədbirdə ümumilikdə 20-dən çox xarici ölkə lideri iştirak edəcək.

Pekinin möhtəşəm Tyananmen meydanı bu baxımdan böyük bir tarixə şahidlik edəcək. Burada keçiriləcək Qələbə paradı Çin xalqının işğalçılara qarşı apardığı müqavimət müharibəsinin və bütövlükdə İkinci Dünya müharibəsində əldə edilən tarixi zəfərin 80 illiyinə həsr olunur. Tədbirdə nəhəng hərbi yürüş, müasir silah və texnikaların nümayişi, rəsmi mərasimlər dünyanın diqqətini Çinə yönəldəcək. Bu parad təkə yubiley xarakteri daşıyır, həm də beynəlxalq siyasi münasibətlər müstəvisində mühüm siqnal hesab olunur.

Eyni zamanda "ŞƏT plus" formatında keçirilən Zirvə toplantısı planetimizdəki müəkkəb geosiyasi vəziyyətə, çoxsaylı yeni çağırış fonunda bu təşkilatın rolunu, əhəmiyyətini önə çıxarır.

Ərazi və əhali sayına görə Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatı dünyanın ən böyük regional təsisatıdır. 2001-ci ildə Çin, Rusiya, Qazaxıstan, Qırğızıstan, Özbəkistan və Tacikistan təşəbbüsü

lən Zirvə toplantılarında iştirak edərək ölkəmizin təşkilatla əməkdaşlığı verdiyi əhəmiyyəti nümayiş etdirmişdir. Bu il Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Çin Xalq Respublikasının Sədri Si Cinqinin dəfəvi ilə Tiencin şəhərində təşkil olunan Zirvə görüşündə iştirakı da bunun davamıdır.

İki gün öncə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Çin Xalq Respublikasının Sədri Si Cinqin ilə görüşü oldu. Prezident İlham Əliyev "mənim əziz dostum" deyərək salamlayan Çin Xalq Respublikasının Sədri Si Cinqin dövlətimizin başçısına onun dövlətini qəbul edərək "ŞƏT plus" formatında Zirvə toplantısında, həmçinin Çinin xarici hərbi müdaxilə və faşizm üzərində qələbəsinin 80 illiyi münasibətilə keçiriləcək təntənəli tədbirlərdə və hərbi paradada iştirakına görə təşəkkürünü bildirdi. Daha sonra Azərbaycan ilə Çin arasında 30 ildən artıq dövr ərzində uğurlu əməkdaşlıq münasibətlərinin qurulduğunu və hazırda əlaqələrimizin hərtərəfli strateji tərəfdaşlıq müstəvisində inkişaf etdiyini söylədi.

Çin Xalq Respublikasının Sədri ölkələrimiz arasında ticarət döviyyəsinin artdığını, energetika, o cümlədən bərpaulunan enerji, rəqəmsallaşma sahələrində əməkdaşlığın genişləndiyini vurğuladı. Si Cinqin "Bir kəmə, bir yol" layihəsi çərçivəsində də Azərbaycan-Çin əməkdaşlığının möhkəmləndiyini deyərək, Azərbaycan ərazisindən Çin mallarının daşınmasının əhəmiyyətini qeyd etdi, bu xüsusda Trans-Xəzər marşrutunun önəminə toxundu.

Azərbaycan Prezidenti ölkəmizin xarici siyasətində Çin Xalq Respublikası ilə əlaqələrin inkişaf etdirilməsinin prioritet istiqamətlərdən biri olduğunu bildirdi. Görüşdə ölkələrimizin beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində də daim bir-birini dəstəklədiyi məmnunluqla qeyd edildi. Vizasız gediş-gəlişə dair sənədin qüvvədə yox olmasından sonra son dövrlərdə turizm sahəsində əlaqələrin inkişaf etdiyi vurğulandı.

Söhbət zamanı Azərbaycanla Çin arasında əməkdaşlığın perspektivlərinə dair geniş fikir mübadiləsi aparıldı.

Mühüm tərəfdaş

Ölkəmizin Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatında fəal iştiraka marağı, təbii ki, səbəbsiz deyildir. Bu təşkilatda təmsilçilik Azərbaycanın həm regional, həm də qlobal səviyyədə mövqelərinin güclənməsi, ölkəmizin əlavə üstünlüklər qazanması baxımından mühüm əhəmiyyət kəşb edir. Bu təmsilçiliyin ilk növbədə geosiyasi əhəmiyyətinə toxunmaq istərdik. Azərbaycan Avrasiya Məkanında strateji tranzit ölkə kimi Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatı platformasında öz rolunu daha da möhkəmləndirir. Təşkilatın əsas üzvləri ilə eyni çərçivədə çıxış etmək Bakının regional diplomatiya imkanlarını genişləndirir.

Bunun Azərbaycan üçün iqtisadi faydaları da son dərəcə böyükdür. Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatı ölkəmizə yeni iqtisadi əməkdaşlıq firsətləri yaradır, təşkilat çərçivəsində enerji, nəqliyyat, ticarət və investisiya layihələrində əməkdaşlıq imkanları artır. Azərbaycan xüsusilə Orta Asiya ilə bağlılıq, "Şərq-Qərb" nəqliyyat dəhlizləri və enerji marşrutları baxımından təşkilatın üzv dövlətləri üçün mühüm tərəfdaşdır.

Qeyd edək ki, Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatının əsas prioritetlərindən biri terrorizmə, separatizmə və ekstremizmə qarşı mübarizədir. Azərbaycan bu təcrübədən yararlanaraq regionda təhlükəsizlik sahəsində əməkdaşlıq imkanlarını genişləndirir. Bu baxımdan ŞƏT-də iştirak təhlükəsizlik və sabitlik baxımından da mühüm önəm kəşb edir.

Azərbaycan belə bir təmsilçiliklə diplomatik nüfuzunu daha da yüksəldir. Azərbaycanın təşkilatda dialoq tərəfdaşı statusu beynəlxalq aləmdə ölkəmizin siyasi çəkisini artırır, çoxtərəfli diplomatiyada iştirak imkanlarını genişləndirir. Bu, həm də Azərbaycanın balanslaşdırılmış xarici siyasət xəttinə uyğun olaraq, müxtəlif güc mərkəzləri ilə əlaqələrinin möhkəmlənməsinə şərait yaradır.

Həmçinin Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatına üzv və quruma tərəfdaş ölkələrlə təhsil, elm, texnologiya, turizm və mədəniyyət sahələrində qarşılıqlı layihələr Azərbaycanın yumşaq güc potensialını artırır. Beləliklə, bu qlobal platformada fəal iştirak dövlətimiz üçün sadəcə simvolika deyil, həm də strateji, iqtisadi və təhlükəsizlik baxımından real üstünlüklər gətirən yeni bir fürsətdir.

Ölkəmiz statusunu yüksəldir

2025-ci il sammitinin gündəliyində "Şanxay ruhu"nın prinsiplərinin təsviqi, çoxtərəfli əməkdaşlığın dərinləşdirilməsi, dayanıqlı inkişaf məqsədlərinə dəstəyin gücləndirilməsi və beynəlxalq, həmçinin regional xarakterli aktual məsələlərin müzakirəsi yer aldı. Zirvə toplantısının yekununda təşkilatın gələcək inkişaf trayektoriyası da müəyyənləşdirildi, yeni fəaliyyət planı nəzərdə alındı. Bu nüfuzlu təşkilatla əməkdaşlığın uğurla inkişaf etdirən Azərbaycan ŞƏT-dəki statusunu yüksəltmək niyyətindədir.

Prezident İlham Əliyev "ŞƏT plus" formatında keçirilən tədbirdə çıxışında dedi: "Son iki ildə əlaqələrimiz keyfiyyətə yeni səviyyəyə yüksəldi. Ötən il Astanada keçirilmiş ŞƏT Sammiti çərçivəsində biz strateji tərəfdaşlıq qurduq. Bu il mənim Çin dövlət səfərim zamanı hərtərəfli strateji tərəfdaşlıq münasibətlərinin təsis edilməsi barədə Birgə Bəyənət imzalandı. Bu tarixi hadisə Azərbaycan-Çin münasibətlərində yeni bir səhifə açdı. Azərbaycan beynəlxalq sülhün, təhlükəsizliyin və inkişafın təşviqi məqsədilə Çin tərəfindən irəli sürülmüş Qlobal İnkişaf Təşəbbüsünü, Qlobal Təhlükəsizlik Təşəbbüsünü və Qlobal Sivilizasiya Təşəbbüsünü fəal şəkildə dəstəkləmişdir. Biz həmçinin Çin Xalq Respublikasının Sədri tərəfindən irəli sürülmüş Qlobal İdarəetmə Təşəbbüsünü dəstəkləmişdir. Səfərim zamanı Heydər Əliyev Fondu və beynəlxalq hüquqa hörmət əsasında beynəlxalq münasibətlərin yaxşılaşdırılmasına yönəlmis mühüm və vaxtında atılmış bir addım kimi qiymətləndiririk".

Rəsmi sənədlər və dövlət rəsmiləri səviyyəsində verilən açıqlamalar göstərir ki, Azərbaycan Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatında təmsilçiliyini gücləndirməyə yönəlik məqsədyönlü strategiyaya malikdir. Ümumiyyətlə, bu strateji yol müşahidəçi statusunun əldə edilməsi, onun nəticələrinə görə tezliklə tam üzvlüyünə də əldə edilməsi ehtimalını daşıyır.

Azərbaycan hazırda Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatında, qeyd etdiyimiz kimi, dialoq tərəfdaşı statusuna malikdir və tam üzvlüyə doğru strateji addımlar atmaqdadır. Belə ki, Azərbaycan 2024-cü ildə Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatındakı statusunu "dialoq tərəfdaşı"ndan "müşahidəçi dövlət"ə yüksəltmək üçün rəsmi müraciət etmişdir. Bu proses təşkilat daxilində daha dərin inteqrasiya yolunda ilk addım kimi qəbul olunur, çünki müşahidəçi statusu tam üzvlüyə gedən mərhələ hesab edilir.

23 aprel 2025-ci ildə Azərbaycan Respublikası ilə Çin Xalq Respublikası arasında imzalanmış hərtərəfli strateji tərəfdaşlıq əlaqələrinin qurulması haqqında Birgə Bəyənətdə Azərbaycan Çinin Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatına (ŞƏT) sədrliyini dəstəkləmiş, Çin tərəfinin ŞƏT-in keyfiyyətə inkişafı üçün göstərdiyi əməli sayırlarını yüksək qiymətləndirmiş, "ŞƏT-in Dayanıqlı İnkişaf İli" tədbirlərində fəal iştirak etməyə və təşkilatın üzv ölkələri ilə hərtərəfli əməkdaşlığı dərinləşdirməyə hazır olduğunu bildirmişdir. Çin isə öz növbəsində Azərbaycanın ŞƏT-də hüquqi statusunun artırılmasını dəstəkləmişdir.

Azərbaycan-Çin əməkdaşlığının gündəliyi genişlənir

Ölkəmizin Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatında təmsilçiliyi Azərbaycan və Çin arasında münasibətlərin inkişafı baxımından da son dərəcə önəmlidir. Çünki təşkilatda müxtəlif statuslarla təmsil olunan ölkələrin hər biri Çinin "Bir kəmə, bir yol" strategiyasının əhatə dairəsinə aiddir. Azərbaycan isə regionun əsas nəqliyyat-logistika qovşaqlarından biri kimi bu strategiyanın son dərəcə əhəmiyyətli hissəsidir. Ona görə də Çinin Azərbaycanla əməkdaşlığa marağı ildən-ilə artır və iki ölkə arasında strateji tərəfdaşlıq potensialının reallaşdırılması üçün ardıcıl addımlar atılır.

Azərbaycan Prezidenti görüşdəki çıxışında xüsusi vurğuladı: "Azərbaycan Avrasiyanın nəqliyyat-logistika mərkəzlərindən biridir. Biz beynəlxalq nəqliyyat dəhlizlərini fəal şəkildə inkişaf etdirir, müasir infrastruktur yaradırıq. "Şərq-Qərb" və "Şimal-Cənub" dəhlizləri yeni iqtisadi və nəqliyyat perspektivləri yaradıb. Azərbaycan Ələt Beynəlxalq Dəniz Limanının buraxılış qabiliyyətini ildə 15 milyon tondan 25 milyon tona çatdırmaq niyyətindədir.

Orta dəhliz Azərbaycan vasitəsilə Çin və Mərkəzi Asiya Avropa ilə birləşdirən etibarlı və təhlükəsiz marşrutdur. 2022-ci ildən bəri Orta dəhliz üzrə Azərbaycan vasitəsilə yükdaşımalarn həcmi təxminən 90 faiz artıb. Yüklərin bu dəhliz üzrə keçid müddəti əhəmiyyətli dərəcədə azalıb".

Azərbaycan bir çox istiqamətlər üzrə malik olduğu qlobal əhəmiyyətli imkanlarla Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatı üçün də çox vacib tərəfdaşdır. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin son illər ŞƏT-in sammitlərində müntəzəm iştirakı, təşkilatın inkişafına, öz məqsədlərinə çatmasına verdiyi ardıcıl töhfələr Azərbaycanın da bu təşkilatla bütün dünyada sabitliyin bərqərar olmasına kömək göstərəcək güclü bir vasitə kimi baxdığını göstərir. Ölkəmiz Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatına üzv dövlətlərlə uğurlu ikitərəfli münasibətlərin inkişaf etdirilməsini də xarici siyasət prioritetlərindən birinə çevirmişdir.

Hazırda Çinin Çində şəhərindəki "Çin-Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatı iqtisadi və ticarət əməkdaşlığı nümayiş zonası"nda "Made in Azerbaijan" brendli qida məhsullarının təqdim olunduğu "Azərbaycan Ticarət Evi" fəaliyyətə başlayıb. Bundan başqa, ŞƏT çərçivəsində Azərbaycanın iştirakı ilə bir sıra mədəniyyət layihələri həyata keçirilir, xüsusilə ölkəmizin Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın rəhbərlik etdiyi Heydər Əliyev Fondu bu prosessa böyük töhfələr verir.

Azərbaycanın Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatında fəal iştirakı, zamanla bu qurum daxilində statusunu yüksəltməsi ölkəmizə iqtisadi diversifikasiya, geosiyasi mövqeyin güclənməsi və regional sabitlikdə daha fəal rol qazandıracaq. Ölkəmizin lider olduğu Cənubi Qafqaz regionu üçün isə çoxqütblü əməkdaşlıq modelini möhkəmləndirəcək və Qafqazı daha önəmli enerji-tranzit mərkəzinə çevirəcək.

*İradə ƏLİYEVƏ,
"Azərbaycan"*

Çinin Mərkəzi Televiziya Tiencində dövlət və hökumət başçılarının xanımlarının gəmi gəzintisi ilə bağlı reportaj yayımlayıb

Çin Mərkəzi Televiziya - CCTV sentyabrın 1-də Tiencin şəhərində "Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatı plus" formatında keçirilən görüşdə iştirak edən dövlət və hökumət başçılarının xanımlarının Hayha çayında gəmi gəzintisi ilə bağlı reportaj yayımlayıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, reportajda Çin Xalq Respublikasının birinci xanımı Pen Liyuannın Sammitin iştirakçısı olan xarici ölkə liderlərinin xanımlarını Tiencin şəhərində çayda gəzintiyə dəvət etdiyi diqqətə çatdırılıb.

Bildirilib ki, gəmi gəzintisi zamanı qonaqlar Tiencinin tarixi və inkişafı barədə ətraflı məlumat əldə ediblər.

Reportajda Pen Liyuannın və qonaqların sahil mənzərələrinə tamaşa etdikləri, ənənəvi üçsimli musiqi alətinin ifasını dinlədikləri, səmimi söhbətlər apardıkları və göyərtdə xatirə şəkli çəkdirdikləri xüsusi qeyd olunub. Diqqətə çatdırılıb ki, qonaqlar Çinin ənənəvi mədəniyyətini və müasir inkişafını yüksək qiymətləndiriblər.

Türkiyə Prezidenti: "Zəngəzur dəhlizi məsələsində hər hansı problem yoxdur"

"Cənubi Qafqazın çoxdan həsrətində olduğu sülhə qovuşacağına inanıram. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevlə apardığım ikitərəfli görüşdə bu ümidi onlarda da gördüm. Ağ Evdə atılan imzalar Ermənistan-Azərbaycan normallaşma prosesinə, təbii ki, sürət qazandırdı. Azərbaycan ilə Ermənistan sülh yolunda maneələri əhəmiyyətli dərəcədə aradan qaldırıblar və son nöqtəyə qədər gəliblər".

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu fikirləri Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan Çin səfərindən dönüşü zamanı jurnalistlərin suallarını cavablandırarkən ifadə edib.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və ardınca Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanla görüşləri zamanı bu mövzunu ətraflı müzakirə etdiklərini bildiren Prezident Ərdoğan deyib: "Hər iki görüşdə, istər Əliyevin, istərsə də Paşinyanın eyni mövqedə olduqlarını gördüm. Onlar eyni istiqamətə hədəfləniblər. Zəngəzur dəhlizi məsələsində də hansısa bir problem, fərqlilik yoxdur. Prezident İlham Əliyev bu mövzuda özünə daha əminlik. Xüsusilə ABŞ səfəri zamanı baş tutan üçtərəfli görüş atacaqları addımlar baxımından demək olar ki, həlledici olub. Sülhün təmin olunması bölgəmiz üçün çox önəmlidir. Bu halda quru və dəniz yolu nəqliyyatı canlanacaq, sərhəd qapıları açılacaq. Nəticədə isə, ticarət başda olmaqla bir çox sahəyə müsbət təsir edəcək. Bu prosesdən bizim də müsbət şəkildə təsirlənməyimiz mümkündür. Yeni əməkdaşlıq imkanlarının dəyərləndirilməsi ilə bölgə ölkələri bundan qazanc əldə edəcək. Bunlar çox aydın və açıq şəkildə ortadadır. Qarşıdakı dövrdə Rusiya və İran da narahatlıqlarının əsassız olduğunu anlayacaqlar".

azerbaijan-news.az

İŞİMİZ, GÜZƏRANIMIZ

8 ayda dövlət büdcəsinin gəlirləri proqnozu üstələyib

Cari ilin 8 ayında dövlət büdcəsinin icrasında müsbət dinamika müşahidə olunub. Bu dövrdə xəzinədarlıq orqanları tərəfindən 972 mindən çox ödəniş tapşırığı icra edilib və dövlət büdcəsinin gəlirlərinin icrasında yüksək göstəricilər qeydə alınıb.

Maliyyə Nazirliyinin yaydığı məlumatda bildirilib ki, cari ilin yanvar-avqust ayları ərzində dövlət büdcəsinin gəlirləri 26 milyard 359,4 milyon manat təşkil edib. Bu, səkkiz aylıq proqnozu 698,7 milyon manat və ya 2,7 faiz üstələyib.

Gəlirlərdə İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidmətinin xətti ilə daxilolmalar 11 milyard 561,1 milyon manat təşkil edərək proqnozdan 592,1 milyon manat və ya 5,4 faiz, İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Əmlak Məsələləri Dövlət Xidməti üzrə daxilolmalar 30,3

milyon manat təşkil edərək proqnozdan 7,2 milyon manat və ya 31 faiz, sair daxilolmalar 528,7 milyon manat təşkil edərək proqnozdan 317,5 milyon manat və ya 2,5 dəfə çox, Dövlət Neft Fondundan transfert isə 9 milyard 654 milyon manat təşkil edərək proqnoza qarşı 100 faiz icra edilib.

Eyni zamanda Dövlət Gömrük Komitəsi üzrə daxilolmalar 4 milyard 160,6 milyon manat təşkil edərək proqnoza qarşı 98,1 faiz, dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatların ödənişli xidmətlərindən daxilolmalar 424,7 milyon manat təşkil edərək proqnoza qarşı 75,6 faiz icra olunub.

Dövlət büdcəsinin xərcləri isə 2025-ci ilin 8 ayı ərzində 23 milyard 725,9 milyon manat proqnoza qarşı 22 milyard 308 milyon manat məbləğində icra edilib ki, bu da 94 faiz təşkil edir.

"Moody's": "Azərbaycan Qafqaz və Mərkəzi Asiya regionunda 2050-ci ilə qədər istixana qaz emissiyalarının azaldılması üzrə qarşısına hədəf qoymuş yeganə ölkədir"

Azərbaycan Qafqaz və Mərkəzi Asiya regionunda 2050-ci ilə qədər istixana qaz emissiyalarının azaldılması üzrə qarşısına hədəf qoymuş yeganə ölkədir.

"Trend" xəbər verir ki, bu barədə "Moody's"-in son hesabatında deyilir. "Asiya İnkişaf Bankının məlumatlarına əsasən, 2030-cu ilə qədər karbonsuzlaşdırma hədəfinə nail olmaq üçün Mərkəzi Asiya və Qafqaz ölkələrinə təxminən 120 milyard dollar investisiya lazım gələcək ki, bu da ÜDM-nin təqribən 14 faizini təşkil edir.

Bu investisiyaların əsas hissəsi, ilk növbədə, su enerjisi ilə bağlı olmayan bərpaolunan mənbələrdən elektrik enerjisinin istehsalına, eləcə də, enerji səmərəliliyinin artırılması və şəbəkə infrastrukturunun inkişafına yönəldirilməlidir", - deyir "Moody's" analitikasında qeyd olunur.

Azərbaycan ilk dəfə olaraq Özbəkistana elektrod ixracına başlayıb

İqtisadiyyat Nazirliyinin tabeliyində İqtisadi Zonaların İnkişafı Agentliyinin (İZİA) idarəçiliyində olan Neftçala Sənaye Məhəlləsinin rezidenti "Gedik Kaynak" MMC ilk dəfə olaraq Özbəkistana elektrod ixracına başlayıb.

İZİA-dan verilən xəbərə görə, şirkət tərəfindən bu ölkəyə ümumilikdə 200 ton həcmində məhsul göndərilməsi nəzərdə tutulur. Bu, həmçinin Azərbaycanın Özbəkistana ilk elektrod ixracıdır.

Qeyd edək ki, "Gedik Kaynak" MMC 2021-ci ildə Neftçala Sənaye Məhəlləsinin rezidenti kimi qeydiyyatla alınıb. Şirkət tərəfindən Sənaye Məhəlləsinin ərazisində 2 növdə olmaqla 8 ölücdə elektrod istehsal olunur. Müəssisənin aylıq istehsal gücü 300 ton təşkil edir. İnvestisiya dəyəri 7,5 milyon manat olan zavodda 20 nəfər daimi işlə təmin edilib.

Hesabatda vurğulanır ki, regiondakı bütün ölkələr 2030 və ya 2050-ci illərə qədər emissiyaların azaldılması üzrə hədəflər elan ediblər, lakin bu hədəflərin miqyası və iddialılığı fərqlidir.

Regionun ən böyük emissiya istehsalçısı olan Qazaxıstan 1990-cı il səviyyələri ilə müqayisədə 2030-cu ilə qədər istixana qaz emissiyalarını qeyd-şərtsiz 15 faiz, şərti olaraq isə 25 faiz azaltmağı öhdəsinə götürüb. Qlobal Atmosfer Araşdırmaları üzrə Emissiyalar Bazası məlumatına görə, 2023-cü ildə Qazaxıstanda adambaşına düşən emissiya 15,99 ton CO₂-ekvivalenti təşkil edib ki, bu da Azərbaycandakı (6,17 ton), Özbəkistandakı (6,14 ton), Gürcüstandakı (5,13 ton) və Qırğızistandakı (3,11 ton) göstəricilərdən xeyli yüksəkdir.

Təkrarsız təbiət, mülayim iqlim, müasir infrastruktur

Amma Lənkəranın turizm potensialı daha genişdir

Azərbaycanda turizmin inkişafında Cənub bölgəsinin, xüsusən Lənkəranın sanballı payı var. Özəmətli dağlar və Xəzər dənizi ilə əhatə olunmuş Lənkəranın füsunkar təbiəti, ilin bütün fəasillərində mülayim iqlimi, ləzzətli mətbəxi, qonaqpərvər camaatı turistləri bu gözəlliklər məskənindən yan keçməyə qoymur.

Müasir müalicə-istirahət kompleksi olan "Lankaran Springs and Wellness Resort", tarixi-mədəni abidələr, qala və məbədlər bu bölgənin şöhrətini ölkə sərhədlərindən kənara daşıyib. Ümumiyyətlə, Lənkəran şəhərində və rayon ərazisində aparılan quruculuq işləri bu subtropik bölgədə turizmin bütün növlərinin inkişafı üçün geniş imkanlar və şərait yaratmışdır. Elə bu səbəbdən Lənkərana xarici ölkələrdən gələn qonaqların sayı illəbə artır. İstirahət üçün Lənkəranı seçənlər arasında yerli turistlər də az olmur. Onların məlumatlandırılması üçün Lənkəran ŞİH-in dəstəyi ilə şəhərin mərkəzində Turizm İnformasiya Mərkəzi yaradılmışdır. Mərkəzdə şənbə və bazar günləri də daxil olmaqla həftənin bütün günləri müraicət edən turistlərə məlumatlar verilir, xəritə və broşürlər təqdim edilir. Bu məqsədlə Lənkəranın cib xəritəsi və nəfis şəkildə 10 tövsiyə broşürü hazırlanmışdır. Eyni zaman

da Lənkəran Regional Turizm İdarəsi tərəfindən görüşlər təşkil olunur və turistlərə təqdim edilən kənd evlərinin sahibləri üçün qonaqlama ilə bağlı təlimlər keçirilir.

Hazırda Lənkəranda 28 mehmanxana və mehmanxana tipli obyektlər fəaliyyət göstərir. Həmin obyektlər xidmətlərin beynəlxalq standartlara uyğun təşkil üçün elektron turizm reyestrində öz məlumatlarını yerləşdirmişlər. Eyni zamanda hotellərdə xidmət səviyyəsinin yüksəldilməsi məqsədilə mərhələli şəkildə ulduz təsnifatlarına keçilir. Həmçinin yerləşdirmə obyektlərində qalan turistlərin təhlükəsizliyini təmin etmək üçün Lənkəran Regional Turizm İdarəsinin əməkdaşları

tərəfindən mütəmadi olaraq monitorinqlər aparılır, əməkdaşlara müvafiq tövsiyələr verilir.

Aqrar rayon olması nəzərə alınaraq Lənkəranda aqrorturizmin inkişafı istiqamətində müəyyən işlər görülür. Həmin işlər sayəsində Lənkəran artıq əsas aqrorturizm destinasiyalarından biri kimi tanınır. Burada il ərzində müxtəlif festivallar və kütləvi tədbirlər təşkil olunur. Ən populyar alqoturizm məkanı kimi "Nilado Green", "Citrus Valley", "Balçı səyavuş" təsərrüfatlarını qeyd etmək olar. Hazırda Lənkəranda 10-dan çox aqrorturizm təsərrüfatı fəaliyyət göstərir. Artıq çay turları ilə yanaşı, narıngi plantasiyalarına da səfərlər təşkil edilir.

Onu da bildirik ki, Dövlət Turizm Agentliyi tərəfindən il ərzində təşkil edilən beynəlxalq sərgilərdə Lənkəranın da turizm potensialı təbliğ olunur. Yerli və xarici televiziya kanallarında Cənub bölgəsinin turizm imkanlarını əks etdirən verilişlərin və təbliğat məzmunlu videoçarxların nümayişi təkil olunur. Azərbaycan Turizm Bürosunun rəsmi veb resusu olan <https://azerbaijan.travel> saytında cənub bölgəsinin görməli yerləri haqqında daim yeni məlumatlar yerləşdirilir, turizm potensialını əks etdirən müxtəlif çap məhsulları (broşür, xəritə və s.) hazırlanaraq gələn turistlərə təqdim edilir.

Lənkəranın Cənubi Qafqazın turizm mərkəzinə çevrilməsi üçün şəhər

də infrastrukturun yaxşılaşdırılması, sektora qoyulan investisiyaların həcmi-nin artırılması da unudulmur. İlk növbədə Xəzər dənizinə yaxın ərazidə yeni turizm istirahət komplekslərinin tikilməsi həyata keçirilir. Təkcə son illər müasir tələblərə cavab verən "Xəzər Palace" hotel kompleksi və "Dəniz Hotel və Restaurant" istirahət mərkəzləri tikilib istifadəyə verilmişdir. Söz düşmüşkən xatırladaq ki, cənub bölgəsinin incisi kimi tanınan Lənkəran 2021-ci ildə UNESCO tərəfindən Dünyanın Mətbəx Mədəniyyəti Paytaxtı elan olunmuş, UNESCO-nun "49 yaradıcı şəhər" siyahısına daxil edilmişdir.

Ərazini turistlər üçün əlverişli edən cəhətlərdən biri də nəqliyyat infrastrukturunun inkişafıdır. 2008-ci ildə Lənkəranda istifadəyə verilən beynəlxalq hava limanı burada daxili və gəlmə turizmin inkişafına geniş imkanlar açmışdır. Lakin yeni sosial obyektlərin, istehsal sahələrinin, istirahət və yaşayış binalarının, müasir yolların istifadəyə verilməsi ilə bərabər, turistlər üçün müasir şəhər infrastrukturunun formalaşdırılmasına da ehtiyac var. Rayon ərazisində üç, dörd və beş ulduzlu hotellərin sayı kifayət qədər olsa da, turistlərin rahat gəzintisi üçün parklar, geniş istifadə üçün çimərliklər azdır və ona görə də bu və digər vacib sahələrdə diqqəti artırmaq lazımdır.

Seyrar CAVADOV, "Azərbaycan"

Cəlilabadda su ehtiyatlarından səmərəli istifadə olunur

Cəlilabadda kənd təsərrüfatının inkişafına diqqət və qayğı çoxdur. Bu hesaba əkin sahələri ilə yanaşı, məhsuldarlıq da artmışdır.

Kənd təsərrüfatının inkişafının, məhsuldarlığın artırılmasının əsas şərtlərindən biri də bitkilərin vaxtında suvarma suyu ilə təmin olunmasıdır. Payızlıq əkin sahələrinin vaxtında suvarılması və fermerlərin suvarma suyu ilə yüksək səviyyədə təmin olunması üçün Cəlilabad Su Meliorasiya Sistemlərinin İstismar İdarəsi tərəfindən suvarma kanallarının, kollektor-drenajların lildən və kol-kosdan təmizlənməsi və hidrotexniki qurğuların təmir olunması işlərinə başlanılmışdır.

Bu il ümumi uzunluğu 376,7 km olan kanal və arxların təmizlənməsi nəzərdə tutulmuşdur. Qarşıya qoyulan vəzifənin yerinə yetirilməsi üçün idarə tərəfindən kifayət qədər texnika ayrılmışdır. Bu günə kimi həmin texnikalarla 74,9 kilometr uzunluğunda arx və kanallar təmizlənərək istismara yararlı hala salınmışdır. Eyni zamanda su itkisinin qarşısının alınması üçün Muğan kanalının su götürən hissəsində 3 min 500 metr hissə betonlaşdırılıb. Cari ildə kanalın daha 1500 metrlik hissəsinin betonlaşdırılması nəzərdə tutulur.

"Azərbaycan"

Azərbaycan neftinin qiyməti 70 dolları ötüb

AZƏRTAC xəbər verir ki, dünya bazarında Azərbaycan nefti bahalaşıb.

"Azeri Light" markalı neftin bir barelinin qiyməti 0,8 dollar və ya 1,15 faiz artaraq 70,54 dollar olub.

Xatırladaq ki, "Azeri Light" neftinin ən aşağı qiyməti 2020-ci il aprelin 21-də (15,81 ABŞ dolları), maksimal qiyməti isə 2008-ci ilin iyulunda (149,66 ABŞ dolları) qeydə alınıb.

Mədəniyyət

● Daşlaşmış yadigarlar

Ölkəmizin ərəzisi qədim tarixi abidələrlə, ziyarətgahlarla, məscid və mədrəsələrlə zəngindir. Azərbaycana gələn turistlər bu müqəddəs məkanlara həvəslə baş çəkir, tarixi min illərə gedib çıxan abidələrə böyük maraq göstərirlər. Bəşbarmaq dağı da ölkəmizdəki nadir təbiət abidələrindən biridir.

Əsrlərdən bəridir xalqımızın ziyarətgahına çevrilmiş Bəşbarmaq dağının ətrafında dövlət mühafizəsinə götürülmüş bir sıra tarixi və mədəniyyət abidələri (Son Tunc - İlk Dəmir dövrünə aid yaşayış yeri, Xızırzində piri, ilk Orta əsrlərə aid qala və XV-XVII əsrlərə aid karvansara qalıqları) çox qədim olmaları ilə diqqət çəkir. İlk Orta əsrlərə aid Bəşbarmaq paralel müdafiə səddi "Xəzər sahil mühafizə konstruksiyaları" daxilində 2001-ci il oktyabrın 24-də UNESCO-nun Təcili Qorunmaya Ehtiyacı olan Maddi-Mədəni İrsin İlk Siyahısına daxil edilib. Bununla da bu tarixi abidənin etibarlı qorunması təmin olunub.

Hansı bölgədə, harada yerləşməsindən asılı olmayaraq, ölkəmizdəki bütün abidələr üzərində zaman-zaman müttəxəssislər tərəfindən elmi araşdırmalar aparılır və onun tarixi dərinindən öyrənilir. Bəşbarmaq abidələrinin elmi araşdırmalarına XX əsrdə başlanılıb. 1925-ci ildə heyətinə yerli və xarici alimlərin qatıldığı ekspedisiya abidə haqqında geniş məlumatlar toplamaqla bərabər, qala və divarlarının bezi hissələrinin maraqlı və dəqiq təsvirini verib. Görgün və səmərəli araşdırma nəticəsində müttəxəssislər abidə haqqında xeyli maraqlı məlumatlar toplayaraq ictimaiyyətə çatdırıblar. Lakin abidənin araşdırılması bununla tamamlanmayıb. Sonrakı illərdə də abidə üzərində

rində müttəxəssislər xeyli araşdırma aparmış və dəyərli məlumatlar əldə etmişlər. Tarix İnstitutu tərəfindən yaradılmış Gilgilçay arxeoloji dəstəsi 1980-1985-ci illərdə Bəşbarmaq abidələrində arxeoloji kəşfiyyat işləri aparandan sonra onun elmi təsvirini belə vermişdir: "Bəşbarmaq səddi, əsasən, 5 tikinti kompleksindən ibarətdir. Buradakı paralel divarlardan ibarət müdafiə səddinin şimal hissəsindəki divar qalıqları Bəşbarmaq dağından ələyindən başlayaraq dənizin sahilinədək uzanıb gedir. Səddin divarı əsasən 42 x 42 x 14 santimetr, 42 x 42 x 12 santimetr ölçüdə çiy kərpicdən tikilib".

Bəşbarmaq dağı ziyarətgah olması ilə yanaşı, Azərbaycanın ən tanınmış qaya dırmanma yerlərindən biri kimi də məşhurdur. Sal və sət qayalar bənzərsiz mənzərələr yaratmaqla yanaşı, idmançılar üçün də olduqca əlverişli məkandır. Burada təbii qaya marşrutları həm yeni başlayanlar, həm də təcrübəli dırmanmaçıların məşq etməsi üçün əvəzsiz sahədir. İllərdir ki, ərəzi yerli alpinistlər və dağçılar məktəbləri tərəfindən təlim və məşq ərəzisi kimi də istifadə olunur.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 8 iyun 2020-ci il tarixli sərəncamı ilə yaradılmış "Bəşbarmaq dağı" Dövlət Qoru-Mədəniyyət və Təbiət Qorğunun sərhəd və mühafizə zonasının müəyyən olunması, qorğu ərəzində yerləşən

şən tarixi və mədəniyyət abidələrinin, turistlər tərəfindən ziyarət olunan əsas mədəni irs obyektlərinin elmi-arxeoloji cəhətdən tədqiq olunması üçün Dövlət Turizm Agentliyi ilə AMEA-nın Arxeologiya və Etnoqrafiya İnstitutu arasında imzalanmış müqaviləyə əsasən, qorğu ərəzində ilk arxeoloji kəşfiyyat işlərinə və elmi tədqiqatlara başlanılıb və ödəm müddətində bir sıra vacib elmi nəticələr əldə edilib. 2021-ci il iyulun 1-də Nazirlər Kabineti tərəfindən qorğunun əsasnaməsi təsdiqlənib. Bəşbarmaq dağına ziyarət edənlərin sayının çox olduğu nəzərə alaraq, abidələrin qorunması üçün ərəziyə mühafizə polisinin nəzarəti də təmin edilib.

Bəşbarmaq dağı, xalq arasında "Xızır Zində piri" adlanan abidə elmi-tarixi baxımdan da Azərbaycan tarixində mühüm yer tutur. Tarixi mənbələrdə bu abidə haqqında olduqca dəyərli və maraqlı məlumatlar var. Belə ki, Erkən Orta əsrlərdə şimaldan gələn hücumların qarşısını almaq və müdafiə olunmaq üçün burada bir sıra sədlər və qalalar inşa edilib. Orta əsr mənbələrində adı çəkilən Bəşbarmaq dağından

dan dənizə qədər uzanan sədd Qafqaz Albaniyasının Xəzər-sahili ərəzilərində cənubdan başlayaraq inşa edilmiş sədlərdən birincisidir. Sasani şahı II Yezdəgirdin dövründə (V əsrdə) inşa olunduğunu qeyd edən alban tarixçisi Musa Kankatuklunun verdiyi məlumata görə, V əsrin ortalarında Sasanilər ələyinə başlanan üsyan zamanı bölgənin yerli

tısı olub, bir tərəfdən həddindən artıq yüksəkdir, digər tərəfdən isə dənizə daha çox yaxındır. Bu yerin təbii imkanlarından istifadə edən qədim Midiya tayfaları dağın ətəyindən dənizin sahilinədək bir-birindən 300 addım aralı iki divar tikiblər. Mühəribə zamanı bu divarlar arasında bütöv şəhər və ya ölkə əhalisinin hamısını yerləşdirmək olar.

Bir fərsəng enində olan cəyni formalı başqa bir divar da dağın zirvəsindən dənizə doğru uzanır.

Abidəni hərtərəfli ziyarət edən Kempfer, həmçinin dağın üzərində yerləşən Bəşbarmaq qalasını da təsvir edir. Burada düz meydançanın, ondan 200 addım aralı isə kvadrat formalı dağıdılmış istehkamaın olduğunu yazır. İstehkama üç tərəfdən kvadrat formalı daşlardan dayaq verilib. Dördüncü tərəfdən isə nəhəng qaya ilə əhatələnib. Sütun formalı nəhəng qayanın yuxarı hissəsindən irəli uzadılmış barmaq şəklində çıxıntılar vardır. Çıxıntılar arasında qeyri-müəyyən formaya malik bir az geniş və cökək sahə - meydança yerləşir. Əfsanəyə görə, müqəddəs peyğəmbər burada yaşayıb. Həmin yerə 22 pilləkəndən ibarət yeganə dairəvi, çətinliklə qalxması mümkün olan dar yol gedir. Kempfer digər səyyahlardan fərqli olaraq yalnız abidənin təsviri ilə kifayətlənməyərək həmçinin dini və əfsanəvi məlumatları da qeyd alır. Oradakı bulacağın Xızır Zində adlanmasından, İlyas peyğəmbərin bulığı himayə etməsindən bəhs edərək Kempfer İlyas peyğəmbəri qaya kimi göstərir.

Bəşbarmaq dağı, qaya dırmanışı özündə tarixi bir ziyarətə birləşdirir. Bu isə abidəni ziyarətə gələnlərə həm fiziki, həm də ruhi bir rahatlıq verir. Dağın zirvəsinə qalxmaz - həm yüksəlmək, həm də keçmişə hörmətlə yanaşmaq rəmzidir.

Vahid MƏHƏRƏMOV,
"Azərbaycan"

Bakıda İƏT Mədəniyyət Festivalı və "Yaradıcı həftə" keçiriləcək

Oktyabrın 6-dan 12-dək **İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının (İƏT) və Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin təşkilatlığı ilə paytaxtımızda "İƏT Mədəniyyət Festivalı: Bakı Yaradıcı Həftə - 2025"** keçiriləcək.

layihələrin təşviqi, üzv dövlətlər arasında dayanıqlı tərəfdaşlıqların qurulması və yaradıcı sənayələrin global iqtisadiyyata inteqrasiyasının gücləndirilməsi nəzərdə tutulur.

Tədbirdə 50-dən çox ölkədən 300-dən artıq qonağın -

Mədəniyyət Nazirliyindən bildirilib ki, İƏT tərəfindən 2019-cu ildən müxtəlif üzv ölkələrdə təşkil olunan festival mədəniyyət və yaradıcı sənayə sahələrində əməkdaşlığın dərinləşdirilməsi, xalqlar arasında qarşılıqlı anlaşmanın və dostluq münasibətlərinin inkişaf etdirilməsi məqsədi daşıyır.

Azərbaycanın ilk dəfə evsahibliyi edəcəyi tədbir ölkəmizin beynəlxalq mədəniyyət platformasında artan rolunu və regionda multikulturalizm, dialoq və əməkdaşlıq ənənələrinin təşviqinə verdiyi töhfəni bir daha nümayiş etdirəcək.

Festivalda mədəniyyətlərarası dialoqun inkişaf etdirilməsi, islam dəyərlərinin - tolerantlıq, sülh və müxtəlifliyə hörmətin təbliği əsas istiqamətlərdən olacaq. Bununla yanaşı, iqtisadiyyat, təhsil, elm və turizm sahələrində birgə

dövlət rəsmiləri, beynəlxalq təşkilatların nümayəndələri, tanınmış elm, mədəniyyət və incəsənət xadimləri, eləcə də yaradıcı sənayə üzrə mütəxəssislərin iştirakı gözlənilir. Ümumilikdə festival çərçivəsində beş mindən çox iştirakçı bir araya gələcək.

Festival çərçivəsində İƏT üzv dövlətləri mədəniyyət nazirlərinin yüksək səviyyəli görüşü, "Mədəni və yaradıcı sənayələr forumu" (MYFORUM), "Creative Village": mədəni və yaradıcı sənayələr sərgisi" (MYEXPO), "Baku Cinema Breeze - 2025" beynəlxalq kino proqramı, "Şərq moda nümayişi" - İƏT ölkələrinin gənc və tanınmış dizaynerlərinin təqdimatları, oyun texnologiyaları üzrə beynəlxalq sammit (G-HUB), eləcə də teatr, musiqi, rəqs və animasiya sahələri ilə bağlı müxtəlif səpkili mədəni layihələr planlaşdırılır.

Stokholmda Azərbaycanın yadda qalan təqdimatı

İsveçin paytaxtı Stokholmun mərkəzində yerləşən məşhur və sevilən məkanlardan birində Azərbaycanın mədəniyyətinə, incəsənətinə, müstəqillik əldə etdikdən sonra qazandığı uğurlara həsr edilmiş möhtəşəm və məzmunlu təqdimat mərasimi keçirilib. Tədbir İsveç-Azərbaycan Mədəniyyət Cəmiyyətinin (SAF) sədri Sevdə Dadaşova tərəfindən təşkil olunub. Qonaqlar arasında müxtəlif təşkilatların nümayəndələri ilə yanaşı, ABS-nin "Rotary" cəmiyyətinin üzvləri də yer alıb.

Təqdimat zamanı Azərbaycanın zəngin tarixi, coğrafiyası, mədəniyyəti, kulinariyası və idman nailiyyətlərini əks etdirən videomateriallər nümayiş etdirilib.

Sevdə Dadaşova iştirakçılara 2020-ci ildə baş vermiş 44 günlük Vətən müharibəsi haqqında ətraflı məlumat verib. O qeyd edib ki, Ermənistanın hərbi təcavüzü nəticəsində 30 ilə yaxın işğal altında qalmış əzəli tarixi torpaqlarımız 44 günlük Vətən müharibəsində hərbi-siyasi yolla işğaldan azad olunub və şanlı Zəfərə aparan hər bir gün Azərbaycan tarixinə qızıl hərflərlə yazılıb. O, avqustun 8-də Vəşinqtonda keçirilən tarixi üçtərəfli görüşü Cənubi Qafqazın gələcək taleyi baxımından mühüm dönüş nöqtəsi kimi qiymətləndirib. Bildirib ki, Am-

rika Birləşmiş Ştatları Prezidenti Donald Trampın təşəbbüsü və vasitəçiliyi ilə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan arasında keçirilən bu görüş uzun illər davam edən Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinin yekun həllinə dair siyasi iradənin nümayiş etdirilməsi baxımından xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Görüşün nəticəsi olaraq tərəflər diplomatik münasibətlərin bərpası, ərəzi bütövlüyünün qarşılıqlı tanınması və hörmət prinsipləri əsasında əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi barədə razılığa gəliblər. Bu addım bölgədə sabitliyin və davamlı sülhün təmin olunması baxımından tarixi hadisədir.

SAF-ın sədri diqqətə çatdırıb ki, 1918-ci il mayın 28-də yaradılan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti müsəlman Şərqiində ilk demokratik respublika olmaqla yanaşı, xalqımızın tarixində mühüm bir hadisə idi. Belə ki, əsrlər boyu müstəqillik arzusu ilə yaşayan xalqımız, nəhayət, öz müstəqil dövlətinə sahib oldu. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti 1918-ci ildə qəbul etdiyi İstiqlal Bəyannaməsi ilə bərabər hüquqluluq prinsipinin, seçmək və seçilmək hüququnun təsbiti ilə yanaşı, həm də Şərqiə ilk dəfə qadına səsvermə imkanı vermiş oldu. Müqayisə üçün xatırlatmaq yerinə düşərdi ki, ABS-də qadınları ilk dəfə 1920-ci ildə seçmək hüququ verilib. İndi Avropanın qabaqcıl ölkələrindən sayılan Fransada qadınların səsvermə hüququ yalnız 1944-cü ildə, İsveçdə isə 1971-ci ildə qəbul edilib...

O, həmçinin İsveç ilə Azərbaycan arasında tarixi bağlara da diqqət çəkib: "Azərbaycan-İsveç əlaqələrinin böyük tarixi var. Nobel qardaşlarının ölkəmizdəki fəaliyyəti iki xalqın dostluq münasibətlərinin daha da möhkəmlənməsinə səbəb olaraq gələcək nəsillərə örnək qismində xidmət edir".

Sonra Sevdə Dadaşova qonaqların çoxsaylı suallarını cavablandırıb.

● Tarixin izi ilə

Ölkəmizin qərb bölgəsinə gələn turistlər, eləcə də respublikamızın müxtəlif bölgələrindən Şəmkirə yolu düşənlər qədim tikililərdən olan alman lüteran kilsəsinə böyük maraq göstərirlər. Alman xalqına məxsus bu kilsənin əsası 1909-cu ildə qoyulub. Turistləri və ziyarətçiləri ən çox maraqlandıran bir sual var, niyə məhz Şəmkirdə?

Tarixə nəzər salanda məlum olur ki, 1817-ci ildə rus çarı I Aleksandrın razılığı ilə Almaniyanın Şvaben bölgəsindən lüteran-pietist dininə mənsub olan yüzlərlə ailə imperiyanın ərəzisinə köçürülüb. Bu köçürülmə zamanı, daha dəqiq desək, 1819-cu ildə 500 vürtemberqli alman ailəsi Azərbaycanın Yelizavetpol quberniyasına yerləşdirilib. Azərbaycan da ilk alman koloniyasının Yelenendorfda (indi Göygöl rayonu), sonra isə ondan 40 kilometr aralıda ikinci alman koloniyasının - Annenfelddə (indi Şəmkir rayonu) əsası qoyulub.

Almanlar Şəmkirdə üzümçülük və şarabçılıq inkişafı üçün xeyli

iş görmüşlər, üzüm plantasiyaları salmış, su dəyirmanları, kiçik su elektrik stansiyaları yaratmışlar. Gəlişlərinin ikinci ili - 1909-cu ildə İohann Beppel və İohann Bekin ianəsi ilə Annenfelddə roman qotik üslubunda lüteran kilsəsi tikdirlər. Kilsənin memarı Ferdinand Lemkul olub.

Təəssüf ki, 1920-ci ildə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti XI ordu tərəfindən süquta uğradıldıqdan sonra Azərbaycan xalqı ilə yanaşı, burada yaşayan almanlar da xoşagəlməz hallarla üzləşiblər. Sovet imperiyası tərəfindən 1928-ci ildə rəsmi şəkildə dinlə mübarizəyə başlanılıb. Həmin ilin dekabrında Azərbaycan KP MK-sı bir çox

məscid, kilsə və sinaqoqları maa-rifləndirici istiqamətlərdə istifadə üçün klubların balansına verib. 1936-1938-ci illərdə isə repressiyanın tüğyan etdiyi bir vaxtda ölkədə fəaliyyət göstərən bütün lüteran kilsələrinin rahibləri həbs olunublar. Kilsənin son keşişi Emil Royş ilk dəfə 1931-ci ildə həbs olunub. Daha sonra azadlığa buraxılsa da, 1937-ci ildə təkrar həbs edilərək, antisovet və dini təbliğatda günahlandırılaraq NKVD üçlüyü tərəfindən güllələnməyə məhkum edilib.

SSRİ Xalq Daxili İşlər Komissarı L.Beriyannın almanların Cənubi Qafqazdan köçürülməsi haqqın-

da 15 oktyabr 1941-ci il tarixli qərarına əsasən, üç gün ərzində - 19-20-21 oktyabr tarixlərində Şəmkirdə yaşayan almanlar Sibiro və Qazaxıstan sürgün ediliblər. Bundan sonra kilsə öz fəaliyyətini dayandıraraq. Sonralar burada Mədəniyyət evi, Müəllimlər evi və Tarix diyarşünaslıq muzeyi fəaliyyət göstərib.

Binada uzun müddət təmir-bərpa işləri aparılmadığından qotik memarlıq üslubunu özündə əks etdirən bu bina qəzalı vəziyyətə düşmüşdü.

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2 avqust 2001-ci il tarixli qərarı ilə bu kilsə yerli əhəmiyyətli daşınmaz tarix

və mədəniyyət abidələrinin siyahısına salınıb.

İctimai rəydə məmnunluq doğuran odur ki, 2012-ci ildə Heydər Əliyev Fondunun həyata keçirdiyi "Tolerantlığın ünvanı - Azərbaycandır" layihəsi çərçivəsində kilsə binası Azərbaycan Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin təşəbbüsü ilə əsaslı şəkildə bərpa edilib, kilsənin yerləşdiyi ərəzi abadlaşdırılıb, ətrafında park salınıb. Kilsədə dini aynırları, eləcə də musiqili tədbirləri keçirmək üçün orqan quraşdırılıb.

Rəhman SALMANLI,
"Azərbaycan"

